

4) визначення Законом України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" компенсації за моральну шкоду не в межах 5% ліміту відповідальності за шкоду життю, здоров'ю потерпілих, а в межах всього ліміту відповідальності страховика, що становить нині 51000 грн.;

5) законодавче унормування порядку "прямого врегулювання збитків" за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземного транспорту;

6) поширення діяльності в Україні компаній з врегулювання збитків та сприяння широкому застосуванню "європейського протоколу" у практиці врегулювання збитків.

Головним завданням для України має стати вироблення єдиних умов щодо відшкодування шкоди потерпілим особам внаслідок ДТП на території нашої країни та за її межами. У майбутньому слід очікувати уніфікації основоположних умов і принципів проведення страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів серед країн-членів міжнародної систе-

ми страхування "Зелена картка". Україна має долучитися до цього процесу та створити необхідні законодавчо-правові передумови для його успішної реалізації.

1. Гуминский И.П. Состояние, тенденции и проблемы урегулирования в страховании гражданской ответственности автовладельцев // II Международная научно-практическая правовая конференция "Организационно-правовые вопросы урегулирования в моторном страховании". (Электронный ресурс). – Режим доступа : <http://www.cbs.org.ua/ru/twokonf/Presentations> 2. Скибинская М. Автострахование: особенности национальных обязательств / Мирослава Скибинская // Финансовая консультация. – 2005. – № 9. – С. 27–28. 3. Уляницька О. Аналіз базових показників здійснення ОСЦПВВНТЗ у 2005 – 2008 роках / Олена Уляницька // Финансовые услуги. – 2009. – № 1 – 2. – С. 16–19. 4. Ивашкин Е. И. Становление обязательного страхования гражданской ответственности владельцев автотранспортных средств / Е. И. Ивашкин // Финансы. – 2006. – № 8. – С. 39–42. 5. Даниель Ж.-П. Автострахування відповідно до західних стандартів / Жан-П'єр Даниель // Презентація проекту TACIS [Електронний ресурс]. – К. : ЛСОУ, 2009. – 65 с. 6. Рекомендації проекту TACIS "Підтримка страхового сектору". – МТСБУ, 2007. 7. Підтримка страхового сектору України : рекомендації щодо врегулювання збитків та резервування. – К. : TACIS, 2008. – 29 с. 8. Федеральный Закон России об обязательном страховании гражданской ответственности владельцев транспортных средств N40-ФЗ от 03.04.2002 г.

Надійшла до редколегії 22.03.10

М.О. Прут, асп.

СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто зміст та місце ризиків у банківській діяльності. Визначено основні проблеми аналізу та попередження ризиків при здійсненні банківських операцій. На основі виявлених протиріч сформувано пропозиції щодо впровадження ефективної антиризикової стратегії та кредитної політики.

The article regards the essence and baseline of risks in banking activity. It determines the vital problems of analysis and prevention of risks in banking operations performance. Basing on determined contradictions it formulates a set of proposals regarding the implementation of effective anti-risk strategy and credit policy.

Постановка проблеми. Банківська діяльність неможлива для здійснення без впливу на неї різноманітних ризиків, які мають як внутрішню, так і зовнішню природу. Своєчасне попередження цих ризиків, правильне оцінювання й управління ними дає змогу уникнути або значно зменшити неминучі втрати, які виникають у банківській діяльності. Будь-який ризик – це невизначеність, пов'язана з настанням будь-якої події або її наслідками, а невизначеність – це результат неочікуваних змін. Для банку взагалі невизначеність – це результат неочікуваних змін процентної ставки, потоків депозитів, платоспроможності позичальників, валютних курсів тощо. Відсутність точної інформації або прогнозу про них породжує різні ризики. Але всі ці ризики мають фінансову природу, а тому є підстави вважати фінансові ризики – основними ризиками у банківській діяльності.

Мета статті: визначити основні види ризиків банківської діяльності та на основі сучасної теорії ризик-менеджменту сформулювати перелік заходів по оцінці, виявленню та попередженню негативних наслідків дії фінансових ризиків на банківську установу.

Для досягнення поставленої мети нами були опрацьовані наступні завдання:

- ✓ досліджено основні форми оцінки непередбачуваних змін у банківській діяльності;
- ✓ розглянуто сутність фінансового ризику при здійсненні банківських операцій;
- ✓ відокремлені форми проведення фінансового ризик-менеджменту у банку;
- ✓ визначено сутність та зміст кредитного ризику як основного фінансового ризику банківської діяльності;
- ✓ охарактеризовано систему фінансового моніторингу як засобу протидії банківським ризикам;
- ✓ розкрито сутність функціональних ризиків комерційного банку;
- ✓ оцінено проблеми та перспективи розробки та виконання ефективної антиризикової стратегії та ролі у ній кредитної політики банку.

Структура статті підпорядкована меті найповнішого виконання поставлених завдань у розрізі сучасної банківської теорії для більш чіткого виявлення протиріч у розумінні як самого поняття фінансового ризику банку, так і методів його нейтралізації.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Серед видатних фахівців сучасної світової страхової науки, що займаються питаннями фінансового ризик-менеджменту у банку, необхідно назвати Р. Бірда, Б. Едвардса, М. Дорфманна, К. Олдроме та М.-Дж. Канохон. Проблеми взаємодії банківського та страхового сектору досліджували й такі видатні сучасні економісти українського походження як В.Д. Базилевич, О. Власов, М.С. Клапків, С.С. Осадець, А. Романченко, Л.О. Хорін, С.І. Юрій.

Виклад основного матеріалу. Оскільки рішення менеджменту банківської установи враховують очікувані зміни у діяльності, то виходить, що джерелом ризику є тільки непередбачувані зміни у діяльності із можливими фінансовими наслідками. Таким чином, управління банківськими ризиками можна спростити, якщо навчитися точніше формулювати очікування і виявляти джерела непередбачуваних змін. Для оцінки таких непередбачуваних змін використовуються різні методи, що базуються на оцінці мікроекономічних та макроекономічних факторів на основі математичних моделей і статистичних методів.

Ризик фінансового інструменту, чи це актив, чи пасив, можна оцінити двома способами:

- 1) як окремий ризик, коли актив або пасив розглядаються окремо від інших активів чи пасивів;
- 2) як ризик портфеля активів чи пасивів, коли актив або пасив розглядаються як складова сукупності вимог чи зобов'язань, що входять до портфеля.

Ризик можна також розглядати як шанс одержати прибуток або збиток від інвестування в певний проект. Можливість одержати прибуток або збиток може бути високою або низькою залежно від рівня ризику (непостійності очікуваних доходів).

Простіше за все аналізувати фінансовий ризик у банку, якщо поділити його на дві категорії – рівень ризику і рівень часу. Рівень ризику можна визначити порівнянням ризикованості тих або інших інвестицій. Звичайно, значно легше прогнозувати доходи від менш ризикових компаній, ніж від компаній з високим ризиком. Ризик дуже часто називають зростаючою функцією часу. Якщо ресурси розміщуються на тривалій строк, кредитор повинен одержати винагороду за те, що взяв на себе ризик часу. Отже, ризик визначається базовою або безризиковою ставкою і премією за ризик, пов'язаний з фактором часу.[2]

Усі банківські операції відрізняються різним ступенем ризику. На практиці заведено оцінювати значну кількість ризиків, які можуть охарактеризувати ситуацію і ймовірність здійснення подій.

Контроль за банківськими ризиками, їх аналіз та управління ними являє собою один із найважливіших факторів, що визначають прибутковість банку на перспективу.

Взагалі процес управління банківськими ризиками поділяється на чотири послідовних етапи, які здійснюються на відповідних етапах процесу кредитування.

Ідентифікація – визначення джерела ризику, сфери розповсюдження та можливих ризикових ситуацій.

Квантифікація – кількісна оцінка ймовірності настання ризику та можливих збитків за кредитною операцією.

Мінімізація – зниження рівня ризику через використання специфічних для кожного його виду методів управління.

Моніторинг – система заходів, спрямованих на здійснення контролю за ризиковим об'єктом та своєчасне реагування на можливі зміни певних параметрів діяльності.[3]

Завданням груп ризик-менеджерів є виявляти, вимірювати і оцінювати ризики для кожної структурної одиниці і виробити позицію банку по цих ризиках. При цьому, об'єм ризиків, що приймаються банком повинен відповідати загальним принципам стратегії управління ризиками. Як свідчить міжнародний досвід, в таких групах ризик-менеджерів бувають досить різні конфігурації. Сама структура групи залежить від типу банку, в якому вони створюються. Так, у великих універсальних банках із розгалуженою філієюною сіткою, слід формувати групу з управління ризиками по кожному напрямку діяльності і для кожної філії. У свою чергу, в менших банках управлінням ризику може займатися єдина група ризик-менеджерів.

Слід виділити три підходи до організації ризик-менеджменту. По-перше, управлінням ризиками в рамках своєї компетенції можуть займатися відділи банку.

Другий підхід є своєрідним пасивним ризик-менеджментом із залученням зовнішніх консультантів, які проводять оцінку ризиків, готують аналітичну звітну інформацію з власними висновками і пропозиціями, які подаються на рівень Правління і Спостережної ради банку.

Активний ризик-менеджмент, як третій підхід до формування інфраструктури системи ризик-менеджменту в цілому, втілюється у необхідності створення спеціально призначеного відділу в середині структури банку. В обов'язки даного відділу повинна входити координація процесу управління ризиками та періодична звітність про виконану роботу. В залежності від потреб начальника відділу може входити у Правління банку і підпорядковуватися безпосередньо голові Правління.

Зазначимо, що формування груп ризик-менеджменту необхідно проводити за узгодженням із загальною фінансовою стратегією банку та принципах виваженої кадрової політики.

Отже, проаналізувавши зміст, завдання та необхідність ефективного функціонування ризик-менеджменту банку можна зробити висновок, що достатність та зба-

лансованість усіх ланок інфраструктури у системі управління ризиками потребує наявності:

1. Збалансування інформаційних потоків, тобто прийом, розподіл та перерозподіл інформації по структурних підрозділах, щодо наявних та можливих ризиків діяльності;

2. Оптимізації організаційної структури банку;

3. Створення на принципах ефективності груп ризик-менеджерів, як осіб, що несуть найбільшу відповідальність за управління ризиками. [1]

Один із найважливіших принципів банківської діяльності полягає у тому, що при здійсненні його основної активної операції, банківського кредитування, наданий кредит має бути повернений у чітко обумовлені в кредитному договорі строки. Дотримання цього принципу є запорукою успішного функціонування комерційного банку. Цілком очевидно, що при наданні будь-якої позики перед банком стає проблема невизначеності того, чи буде її повернуто вчасно, і більше того, чи буде її повернуто взагалі. Звідси випливає, що основним завданням банку при наданні позики є перетворення невизначеності в ризик і його детальний аналіз.

Саме тому кредитний ризик є основним фінансовим ризиком банківської діяльності і саме управління ним є основою фінансового ризик-менеджменту банку. Під кредитним ризиком звичайно розуміють ризик невиконання позичальником початкових умов кредитної угоди, тобто неповернення (повністю або частково) основної суми боргу і процентів по ньому у встановленні договором строки. Стосовно кредитного ризику слід відмітити, що по-перше, кредитний ризик входить до великої області фінансового ризику і тісно пов'язаний у ній і з процентним, валютним, галузевим та іншими ризиками банківської діяльності. Так неповернення кредитів викликає збільшення ризику ліквідності і ризику банкрутства банку. По-друге, кредитний ризик для банку загострюється в зв'язку з тим, що банки позичають не свої власні кошти, а кошти вкладників і кредиторів. По-третє, рівень ризику постійно змінюється. Це відбувається тому, що як банки, так і їх клієнти оперують в економічному, політичному і соціальному динамічному оточенні, де умови постійно змінюються.

Виникнення кредитного ризику пов'язане із цілою низкою факторів. Він залежить від екзогенних факторів (тобто "зовнішніх", пов'язаних із станом економічного середовища, кон'юнктурою) і ендогенних факторів ("внутрішніх", викликаних помилковими діями самого банку). Можливості управління зовнішніми факторами обмежені, хоча своєчасними діями банк може в певній мірі пом'якшити їх вплив і попередити великі втрати. Велика увага повинна приділятися управлінню кредитним ризиком за допомогою важелів внутрішньої політики банку.

Кредитний ризик представляє собою цілу сукупність ризиків, пов'язаних з учасниками і елементами кредитних відносин.

Слід зазначити, що більшість комерційних банків України до недавнього часу при оцінці кредитного ризику за конкретною угодою враховували лише одне із можливих його джерел – фінансові можливості позичальника (об'єктивний ризик, пов'язаний із позичальником). Практика ж показує, що дуже багато позичальників не повертають кредити не тому, що потрапили в скрутне фінансове становище, а тому, що вони просто не хочуть цього робити. В таких випадках банк змушений подавати до суду на позичальника за невиконання ним умов кредитного договору. Але суд може відмовити йому в задоволенні позову з причини недосконалого складання і оформлення кредитного договору. Те саме стосується й інших юридичних угод, які укладаються в процесі кредитування (договір застави, гарантійний лист, договір страхування), що свідчить про те, що при

оцінці ризику за конкретною кредитною угодою необхід-но враховувати юридичний ризик.[4]

Також забезпечення ефективності та надійності здійснення усіх операцій вимагає від комерційного банку організації постійного моніторингу всіх стадій реалізації кредитного процесу. Проведення моніторингу кредиту починається відразу після надання позики клієнту (отримання ним позики). Основна мета, яку ставить банк при здійсненні контролю за ходом кредитних операцій, полягає у налагодженні ефективно організації кредитного процесу і пошуку досконаліших механізмів кредитування.

Отже, фінансовий моніторинг – це поняття, схоже з поняттям фінансового контролю, а також безпосередньо пов'язане з обов'язковими процедурами внутрішнього контролю в частині проведення фінансових операцій. Банк організовує внутрішній контроль з урахуванням рекомендацій по організації внутрішнього контролю за ризиками банківської діяльності. Фінансовий моніторинг – це також діяльність організації, що здійснюють операції з грошовими коштами або іншим майном, по виявленню операцій, що підлягають обов'язковому контролю, і інших операцій з грошовими коштами або іншим майном, пов'язаних з легалізацією (відмиванням) доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму. Система внутрішнього контролю організовується органами управління банку, уповноваженими засновницькими документами банку. В цілях моніторингу за процесом функціонування системи внутрішнього контролю, виявлення і аналізу проблем, пов'язаних з нею, а також розробки пропозицій по вдосконаленню і підвищенню ефективності її діяльності в банках створюється служба внутрішнього контролю.

Процедура моніторингу передбачає безперервне стеження за процесом зміни ліквідності з метою виявлення його відповідності визначеним нормативам та факторам, що мають найбільший вплив на динаміку. Моніторинг має бути інформаційно забезпеченим, тобто сформувати базу даних про показники діяльності банку, фінансових операцій з клієнтами, взаємоузгодженість термінів у активно-пасивних операціях та інші.[5]

Окрім фінансових будь-якому банку притаманні також і функціональні ризики, які мають відношення до процесу створення будь-якого банківського продукту чи послуги із ними пов'язана діяльність кожного банку. Функціональні ризики виникають внаслідок неможливості своєчасно і в повному обсязі контролювати фінансово-господарську діяльність, збирати та аналізувати відповідну інформацію. Вони не менш небезпечні, ніж фінансові ризики, але їх важче ідентифікувати і визначити кількісно. В кінцевому рахунку функціональні ризики призводять до фінансових втрат. До них можна віднести зокрема:

- 1) Стратегічний ризик
- 2) Технологічний ризик
- 3) Операційний ризик
- 4) Ризик неефективності
- 5) Ризик впровадження

Стратегічний ризик комерційного банку – це міра (ступінь) невизначеності щодо можливості неправильно формування цілей організації, невірною ресурсного забезпечення їх реалізації і неправильного підходу до управління ризиком в банківській діяльності в цілому.

Технологічний ризик комерційного банку – це міра (ступінь) невизначеності щодо можливості понесення втрат через витрати на усунення поломок в роботі банківського обладнання.

Операційний ризик комерційного банку – це міра (ступінь) невизначеності щодо можливості понесення втрат через шахрайство або неуважність службовців банку.

Ризик неефективності комерційного банку – це міра (ступінь) невизначеності щодо можливості невідповідно-

сті між витратами банку (накладними) на здійснення своїх операцій та їх

Ризик впровадження банком нових продуктів і технологій – це міра (ступінь) щодо досягнення запланованої окупності нових банківських продуктів, послуг, операцій, підрозділів або технологій.

Функціональні ризики комерційного банку складніше ідентифікувати і неможливо оцінити в порівнянні з фінансовими ризиками. Для їх оцінки використовуються в основному експертні методи. Що стосується методів зниження функціональних ризиків комерційного банку, то основним серед них є розвиток внутрішнього аудиту, удосконалення документообороту, розробка внутрішніх методик і техніко-економічного обґрунтування окремих операцій, а також продумане ресурсне (фінансове, матеріально-технічне, кадрове) забезпечення своїх операцій.

До групи зовнішніх ризиків банку також відносяться ті не фінансові ризики, які на відміну від функціональних є зовнішніми по відношенню до банку.

Репутаційний ризик комерційного банку – це міра (ступінь) невизначеності щодо можливості втрат банком довіри до себе з боку клієнтів внаслідок виникнення випадків невиконання банком своїх зобов'язань. Значення цього ризику не варто применшувати, адже, як свідчить практика банківської діяльності, його наслідки можуть бути навіть важчими ніж фінансових ризиків.

Політичний ризик комерційного банку – це міра (ступінь) невизначеності щодо того, що політична ситуація в державі негативно вплине на діяльність комерційного банку. Цей ризик пов'язаний з внутрішньополітичними розборками, до яких може виявитись причетним колишнє або нинішнє керівництво банку.

Соціально-економічний ризик комерційного банку – це міра (ступінь) невизначеності щодо можливості погіршення економічної ситуації в державі, падіння життєвого рівня населення, що може негативно відобразитись на діяльності банку.

Форс-мажорний ризик комерційного банку – це міра (ступінь) невизначеності щодо можливості виникнення стихійних лих, катастроф, страйків, які можуть призвести до фінансових втрат комерційного банку.[2]

Отже, однією з основних проблем, що стоять перед фахівцями в галузі банківської діяльності, є знання в галузі оцінки і управління ризиками, необхідні при ухваленні рішення, від якого залежить реалізація технологій і послуг. Ці знання припускають не тільки технічний супровід реалізованих технологій і послуг, що характерно для співробітників банку середньої і нижчої ланки, але, головним чином, інтелект фінансиста – здійснення всебічного аналізу ризику як окремо взятої технології, так і банку в цілому.

Результати проведеного дослідження свідчать, що основним напрямком анти ризикової діяльності банку має стати анти ризикова стратегія розвитку. Стратегія управління фінансовими ризиками будь-якого банку має забезпечувати безперервність проведення фінансових операцій. Внаслідок цього, стратегія повинна враховувати циклічний розвиток будь-якої економіки та відповідні зміни в складі та якості загального портфеля фінансових інструментів банку. Хоча анти ризикова стратегія повинна періодично переглядатися і доповнюватися, вона повинна бути життєздатною протягом тривалого періоду та протягом різноманітних економічних циклів.

Стратегія та політика фінансування ризиків повинні бути успішно поширені в межах банківської установи. Весь персонал, який причетний до антиризикової стратегії, має чітко розуміти підхід банку до здійснення активних і пасивних операцій і має нести відповідальність за впровадження розробленої фінансової політики та механізмів.

Наріжним каменем безпечного та розсудливого банківського розвитку є формування та запровадження

політики та механізмів, що стосуються ідентифікації, оцінки, перевірки та контролю кредитних ризиків. Кредитна політика встановлює схему з надання позик та спрямовує банківські операції з кредитування. Кредитна політика має стосуватись таких сфер, як цільові ринки, структура портфелів, цінові та не цінові умови, структура обмежень, уповноважені органи, опрацювання/ звітування про винятки тощо. Така політика повинна бути чітко визначеною, узгодженою з розумними банківськими методами, відповідними контрольними вимогами і відповідати природі й складності банківських операцій. Політика повинна бути сформована і запроваджена в контексті внутрішніх і зовнішніх факторів, таких як становище банку на ринку, торговельна зона, кваліфікація персоналу і технології. Належним чином розвинені політика та механізми надають банку можливість: підтри-

мувати розумні стандарти кредитування; перевіряти та контролювати кредитні ризики; ретельно оцінити можливості проведення нових операцій; і визначити й управляти проблемними кредитами.

1. Александрова Н.Г., Александров Н.А. Банки и банковская деятельность для клиентов. Санкт-Петербург: Питер, 2002, 224 с. 2. Васюренко О.В. Банківський менеджмент. Київ: Видавничий центр "Академія", 2001, 320 с. Герасимович А.М., Алексеєнко М.Д., Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз банківської діяльності. Київ: КНЕУ, 2003, 599 с. 3. Парасій-Вергуненко І.М. "Методичні аспекти стратегічного аналізу фінансових результатів комерційного банку." // Вісник НБУ, 2007 р., №11, с.49-51.
4. Раєвський К., Раєвська Т. Методичні рекомендації щодо економічного аналізу діяльності комерційного банку. // Вісник НБУ, 1999, №11, с.3-4.
5. Ширинская Е.Б., Пономарева Н.А., Кулчинский В.А. Финансово-аналитическая служба в банке: Практическое пособие. 2е издание, дополненное. – М.: ФБК-Пресс, 1998, – 144 с.

Надійшла до редколегії 07.04.10

Є.В. Дяченко, асп.

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

В статті досліджено проблеми та сучасний стан медичного страхування в Україні, проаналізовано існуючі концепції реформування медичного страхування та розглянуто західний досвід функціонування ефективної системи медичного страхування

The article explores the problems and the current state of medical insurance in Ukraine, analyzed the concept of reforming existing health insurance and western experience considered an effective system of medical insurance.

Система охорони здоров'я – це сукупність загальнодержавних заходів, спрямованих на організацію збереження і укріплення здоров'я кожної людини, усіх громадян України, за умов раціонального та ефективного використання наукового потенціалу, матеріальних та фінансових ресурсів з урахуванням подальшого розвитку принципів ринкової економіки держави [4].

Проблеми якості та ефективності системи охорони здоров'я є проблемами, які турбують всі без винятку країни світу, не залежно від політичного та економічного устрою суспільства та організації системи охорони здоров'я в них.

Становлення України як демократичної держави, відповідні перетворення в суспільстві потребують формування нової концепції державного управління галузю охорони здоров'я, обґрунтування системи управління її складовими. Серед них особливе місце посідає система фінансування охорони здоров'я, яка є надзвичайно складною, значною за обсягом та впливом на ефективність діяльності галузі. В умовах формування ринкових відносин галузь охорони здоров'я в Україні, яка була раніше орієнтована на бюджетну підтримку й не мала необхідного позабюджетного потенціалу, потрапила в кризову ситуацію. Ця проблема загострюється внаслідок загального погіршення умов життя переважної більшості громадян країни, зростання рівня захворюваності та смертності працездатного населення, тенденціями до розвитку небезпечних для нації епідемій, які не зустрічалися раніше тощо. Тому реформування системи медичного страхування в Україні є надзвичайно актуальним.

Метою нашого дослідження є розгляд та детальне вивчення існуючих концепцій реформування медичного страхування в Україні та за її межами, а також побудова ефективної системи медичного страхування.

Відповідно до поставленої мети завданнями нашої роботи є:

- ✓ Розгляд сучасного стану медичного страхування в Україні
- ✓ Вивчення існуючих концепцій реформування системи медичного страхування
- ✓ Аналіз іноземного досвіду реформування системи медичного страхування
- ✓ Виокремлення існуючих моделей функціонування системи охорони здоров'я

✓ Побудова ефективної системи медичного страхування для України

За роки незалежності України система охорони здоров'я не набула відповідних ринкових механізмів свого соціально-економічного розвитку. Головними причинами такого становища залишається відсутність достатньої економічної основи розвитку держави, а в останні півтора роки – глибока економічна криза держави, низький рівень управління галуззю – відсутність системи менеджменту на відповідних рівнях галузі; надвисока корумпованість в усіх галузях народного господарства, зокрема і в галузі охорони здоров'я, гальмування розвитку малого та середнього бізнесу, недосконалі законодавча та нормативно-правова база, небажання чиновниками впровадження нових, прогресивних форм і методів управління галуззю, тощо. [4]

Ми досі притримуємося радянської системи охорони здоров'я, так званої моделі Семашко. Серед основних недоліків цієї системи доцільно виділити наступні:

- ✓ Низька оплата праці медичних працівників і як наслідок, тіньова оплата пацієнтами послуг лікаря
- ✓ Перенасиченість ринку медичними кадрами
- ✓ Фінансування медичних установ з розрахунку на кількість лікарняних ліжок
- ✓ Відсутність права вибору пацієнтами медичних установ та лікарів (територіальний принцип обслуговування пацієнтів за місцем прописки чи роботи)

Аналізуючи цю ситуацію, з кожним днем реформування медичного страхування в Україні набуває все більшої актуальності, цей процес є нестримним і чим швидше відбудуться реформи в галузі охорони здоров'я, тим швидше суспільство буде соціально захищеним.

Для того, щоб визначити яка ж система медичного страхування буде найефективнішою для України нам потрібно розглянути усі існуючі моделі, а також іноземний досвід цього виду страхування. Вивчення досвіду, накопиченого роками в процесі реформування системи охорони здоров'я розвинутих країн світу є надзвичайно актуальним для України. Адже стан справ в вітчизняній системі охорони здоров'я давно нікого не влаштовує.

Система охорони здоров'я продовжує фінансуватися за залишковим принципом, а функціонувати – по затратному. В Україні на систему охорони здоров'я виділяють 2,8 % ВВП (2005 р.), 3,3 % ВВП (2006р.) в той